

Załącznik
do Uchwały Nr XIII/98/2007
Rady Powiatu w Policach
z dnia 28 grudnia 2007 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W POWIECIE POLICKIM
W LATACH 2008-2015**

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE.....	2
I. CHARAKTERYSTYKA POWIATU POLICKIEGO.....	4
1. Charakterystyka ogólna i demografia.....	4
2. Instytucje systemu pomocy społecznej i instytucje rynku pracy	7
3. Organizacje pozarządowe	10
4. Pozostałe organizacje i instytucje.....	11
II. DIAGNOZA SYTUACJI W ZAKRESIE POWIATOWEJ STRATEGII PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE POLICKIM W LATACH 2008-2015	11
III. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKOWE.....	14
III. PRIORYTETY STRATEGII PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE POLICKIM W LATACH 2008-2015 ORAZ UZASADNIENIE ICH WYBORU	14
1. Priorytet 1. Rozwój zasobów ludzkich jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia.....	14
2. Priorytet 2. Diagnoza problemów społecznych występujących na obszarze powiatu.....	17
3. Priorytet 3. Informatyzacja instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy.....	18
4. Priorytet 4. Tworzenie programów operacyjnych.....	19
5. Priorytet 5. Aktywizacja lokalnej społeczności.....	21
IV. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE POLICKIM W LATACH 2008-2015	22
1. Sposób realizacji.....	22
2. Realizatorzy	23
3. Monitoring i ewaluacja.....	23
4. Zakładane rezultaty podjętych działań	24

Załącznik nr 1: Wykaz instytucji i organizacji - realizatorów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Polickim w latach 2008-2015

Załącznik nr 2: Wykaz priorytetów wraz z ogólnym harmonogramem realizacji

WPROWADZENIE

Przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Polickim, zwanej dalej „Powiatową Strategią”, jest wykonaniem delegacji zawartej w art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), zwanej dalej „Ustawą”. Jednocześnie jej założenia zgodne są z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.).

Podstawowym przesłaniem Powiatowej Strategii jest stworzenie systemu, który na miarę możliwości i posiadanych środków pozwoli na poprawę warunków bytowych lokalnej społeczności. Jednocześnie wprowadzenie tego systemu pozwoli na efektywniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów w celu osiągnięcia założonych rezultatów. Taki sposób podejścia do Powiatowej Strategii umożliwi stworzenie skutecznego narzędzia zarządzania, które pozwoli na budowanie polityki społecznej zgodnie z założeniami oraz potrzebami lokalnej społeczności.

Dokument ten stanowi podstawę do tworzenia programów operacyjnych i projektów, których wdrożenie pozwoli na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych. Przy czym przez problem społeczny rozumiemy wszelkiego rodzaju dolegliwość, zakłócenia i niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Są to takie zachowania społeczne, które są oceniane negatywnie i w ogólnym przekonaniu wymagają podjęcia działań w celu ich wyeliminowania. Występują one w każdej społeczności lokalnej, różnią się jedynie natężeniem występowania.

Powiatowa Strategia opiera się o podstawowe zasady polityki społecznej, w szczególności zasady pomocniczości, wielosektorowości, samopomocy i samorządności. Zasady te określają ogólne normy działania, którymi powinny kierować się wszystkie podmioty polityki społecznej oraz są jednocześnie wartościami, na których oparta jest polityka społeczna:

1. **zasada samopomocy** zakłada istnienie i rozwój pomocy wzajemnej osób będących w podobnej sytuacji życiowej oraz pomocy silniejszych dla słabszych w ramach nieformalnych lub formalnych grup społecznych;
2. **zasada pomocniczości** zakłada, że w pierwszej kolejności pomoc udzielania jednostce, która samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb, pochodzi od rodziny, następnie od społeczności lokalnej, a dopiero potem od państwa;
3. **zasada wielosektorowości** zakłada, że w polityce społecznej równolegle funkcjonują instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i instytucje rynkowe;
4. **zasada samorządności** zakłada, że organizacja życia społecznego gwarantuje jednostkom i grupom prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz prawo do tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

1. zwiększenie aktywności lokalnej społeczności w realizacji zadań instytucji systemu pomocy społecznej;
2. zrównoważony rozwój publicznych i niepublicznych instytucji pomocy społecznej z jasnym podziałem zadań i odpowiedzialności wsparcia jednostek i grup, które samodzielnie nie potrafią zaspokoić swoich potrzeb.

Powiatowa Strategia stanowi ważny dokument dla efektywnego prowadzenia polityki społecznej na terenie Powiatu Polickiego. Prezentuje zebrane dane ogólnie charakteryzujące powiat i jego demografię. Opisuje zasoby instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy. Jednocześnie wskazuje instytucje i organizacje działające w obszarze ryzyka wykluczenia społecznego. Dokument prezentuje również aktywność organizacji pozarządowych w realizacji zadań pomocy społecznej.

Następnie definiuje najważniejsze bariery, których ograniczenie będzie miało znaczący wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych w Powiecie Polickim. Na tej podstawie zostały sformułowane cel strategiczny i cele kierunkowe, a następnie 5 priorytetów określających zadania do realizacji.

Na zakończenie zaprezentowano sposób realizacji, realizatorów, podstawy monitoringu i ewaluacji oraz wskaźniki realizacji Powiatowej Strategii.

Do dokumentu załączono wykaz instytucji i organizacji działających w obszarze polityki społecznej oraz ogólny harmonogram realizacji poszczególnych priorytetów.

Załącznikami do Powiatowej Strategii będą programy operacyjne już funkcjonujące oraz będące w sferze opracowania:

1. Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy uchwalony przez Radę Powiatu Polickiego Uchwałą Nr X/71/2003 z dnia 28 sierpnia 2003 r.;
2. Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Polickim w latach 2004--2014 przyjęty do realizacji przez Radę Powiatu Polickiego Uchwałą XV/98/2004 z dnia 30 stycznia 2004 r.;
3. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy na lata 2008-2015;
4. Powiatowy Program Działań na Rzecz Dziecka i Rodziny na lata 2008-2015;
5. Powiatowy Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu 2009 – 2015.

Powiatowa Strategia została opracowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach. Została ona skonsultowana i zaakceptowana do wspólnej realizacji przez poszczególne gminy położone na terenie Powiatu Polickiego oraz Zarząd Powiatu w Policach i Radę Powiatu w Policach.

Powiatowa Strategia jest zgodna z dokumentami strategicznymi sformułowanymi na poziomie kraju i województwa. W szczególności realizuje trzeci cel strategiczny Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 - „Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”. Wpisuje się również w priorytet w zakresie realizacji innych praw społecznych Narodowej Strategii Integracji Społecznej, zakładającej między innymi zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną.

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej wśród czterech najważniejszych zadań, których realizacja wpłynie na zwiększenie stopnia integracji społecznej i zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego, wskazuje: rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo jak i organizacje pozarządowe. Powyższe zadanie jest również wymienione w Powiatowej Strategii. Dodatkowo Krajowy Plan Działań na rzecz Integracji Społecznej ustala na lata 2007-2008 dwa priorytety:

1. zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
2. wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie polityki społecznej do roku 2015 przyjmuje między innymi następujące cele pośrednie, strategiczne i operacyjne:

1. stworzenie spójnego systemu realizacji polityki społecznej,
2. tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin,
3. poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych,
4. rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Powiatowa Strategia bezpośrednio wpisuje się w realizację powyższych celów.

Prezentowany dokument jest również zgodny ze Strategią Rozwoju Powiatu Polickiego do 2015 r., w szczególności zakłada informatyzację jednostek samorządowych tożsamo z celem 5.6 ww. strategii.

Na terenie Powiatu Polickiego dotychczas została przyjęta jedynie Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Police na lata 2006-2016. Dokument ten zakłada realizację 5 celi strategicznych:

1. stworzenie systemu pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
2. sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny i wspierania rodzin w kryzysie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,
3. system wsparcia na rzecz osób bezrobotnych,
4. rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy,
5. monitoring problemów społecznych i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Realizacja Powiatowej Strategii pośrednio powinna w znaczącym stopniu przyczynić się do realizacji celów i zadań zapisanych w powyższej strategii Gminy Police.

Pozostałe gminy położone na obszarze Powiatu Polickiego są w trakcie opracowywania lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych.

I. CHARAKTERYSTYKA POWIATU POLICKIEGO

1. Charakterystyka ogólna i demografia

Powiat Policki położony jest w zachodniej części Województwa Zachodniopomorskiego. Jest jedynym polskim powiatem położonym po lewej stronie Odry, graniczy na swojej całej długości z Niemcami. Stolicą powiatu jest miasto Police. Powiat zajmuje ogółem powierzchnię 66 406 ha, z czego około 30% stanowią użytki rolne, lasy 35%, wody 20%, a pozostałe grunty 15%.

Na obszarze Powiatu Polickiego położone są cztery gminy: Dobra, Kołbaskowo, Nowe Warpno i Police. Gminy te różnią się zajmowaną powierzchnią i liczebnością mieszkańców.

Tabela 1 Powierzchnia poszczególnych gmin i użytkowanie gruntów (w ha)

Lp.	Gmina	Pow. Ogółem	Użytki rolne	Lasy	Wody	Pozostałe
1.	Police	25122	5377	12404	2558	4783
2.	Nowe Warpno	19707	1440	7718	10064	485
3.	Dobra	11037	6029	2452	289	2267
3.	Kołbaskowo	10540	6914	728	111	2787
5.	RAZEM	66406	19760	23302	13022	10322

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie 1995 - 2006 - Bank Danych Regionalnych

Gmina Police należy do większych gmin w województwie zachodniopomorskim. Od północy gmina Police graniczy z gminą Nowe Warpno, od wschodu z gminą Goleniów,

którą oddziela od Polic rzeka Odra, od zachodu sąsiadami gminy są Niemcy z powiatu Uecker-Randow, położonego na terenie Meklemburgii-Pomorze Przednie, a od południa gmina graniczy z miastem Szczecin. Mimo że Police kojarzą się przede wszystkim z przemysłem chemicznym, ponad połowę powierzchni gminy zajmują lasy.

Miasto Police to siedziba władz powiatu i gminy. Na jego terenie zlokalizowana jest: Komenda Powiatowa Policji, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz Urząd Stanu Cywilnego. W stolicy powiatu znajdują się również: oddziały banków, cztery urzędy pocztowe, oddział Telekomunikacji Polskiej SA, Posterunek Energetyczny ENEA S.A., Zakład Gazowniczy. Powstały również filie instytucji państwowych m.in. Urzędu Skarbowego, Wydziału Grodzkiego Sądu Rejonowego w Szczecinie oraz Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Szczecinie.

Gmina Nowe Warpno wyraźnie odbiega od średniej powiatowej. To nie tylko najmniejsza gmina powiatu, ale również najmniejsza gmina i jedno z najmniejszych miast w Polsce. Średnie zaludnienie tej niespełna dwutysięcznej gminy jest najniższe w województwie. Wody Zalewu Szczecińskiego i Jezioro Nowowarpieńskie zajmują ponad połowę powierzchni gminy. Ponad 3/4 lądowej powierzchni zajmują natomiast lasy Puszczy Wkrzańskiej. To rzadko spotykane położenie oraz wyjątkowe ukształtowanie krajobrazu decydują o wyjątkowej atrakcyjności turystycznej Nowego Warpna.

Teren gmin Dobra i Kołbaskowo to obszar położony wzdłuż samej granicy z Niemcami, na którym znajdują się trzy duże przejścia drogowe Kołbaskowo, Lubieszyn i Rosówek. Jest to jednocześnie obszar intensywnej zabudowy jednorodzinnej oraz inwestycji gospodarczych. Do niedawna obie gminy miały charakter rolniczy, teraz sytuacja ulega bardzo szybkim przemianom w związku ze wzrostem znaczenia położenia przygranicznego. Dzięki inwestycjom w gminach, po latach prosperowania handlu przygranicznego, rozwijają się również inne dziedziny gospodarki, głównie turystyka, drobna wytwórczość i usługi. Gminy te są lepiej skomunikowane z miastem Szczecin, niż ze stolicą powiatu - Policami.

Teren powiatu zamieszkuje 64 785 osób, z czego 35 458 osób w mieście (55%) i 29 327 osób na wsi (45%).

Tabela 2. Liczba mieszkańców Powiatu Polickiego z podziałem na gminy

Jednostka samorządu terytorialnego	Liczba mieszkańców ogółem (w osobach)					
	ze względu na stałe miejsce zameldowania			ze względu na faktyczne miejsce zamieszkania		
	stan na 31 XII			stan na 31 XII		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
1. Powiat Policki	62 100	63 054	64 361	62 479	63 462	64 785
2. Gmina Dobra	11 140	11 811	12 708	11 196	11 892	12 756
3. Gmina Kołbaskowo	8 280	8 575	8 949	8 312	8 595	8 980
4. Gmina Nowe Warpno	1 619	1 597	1 605	1 585	1 559	1 563
4a. Nowe Warpno - miasto	1 248	1 234	1 224	1 214	1 196	1 184
4b. Nowe Warpno - wieś	371	363	381	371	363	379
5. Gmina Police	41 061	41 071	41 099	41 386	41 416	41 486
5a. Police - miasto	34 235	34 086	34 043	34 456	34 319	34 274
5b. Police - obszar wiejski	6 826	6 985	7 056	6 930	7 097	7 212

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie 1995 - 2006 - Bank Danych Regionalnych

Aż 64% mieszkańców Powiatu Polickiego to mieszkańcy gminy Police, a tylko 2,4% to mieszkańcy gminy Nowe Warpno. W pozostałych dwóch gminach mieszka zaledwie 33,6%

ogólnej liczby mieszkańców, z czego w gminie Dobra 19,7%, a w gminie Kołbaskowo 13,9%. Przedstawione powyżej dane wskazują na znaczne zróżnicowanie gmin pod względem liczebności mieszkańców. Jednocześnie we wszystkich gminach obserwujemy tendencje wzrostowe ilości mieszkańców, największe w gminie Dobra, gdzie przybyło 14% mieszkańców w przeciągu trzech ostatnich lat, a najmniejszy w gminie Police, gdzie zanotowano wzrost liczby ludności jedynie 0,24%. Ogółem w Powiecie Polickim na przestrzeni trzech ostatnich lat przybyło 3,69% mieszkańców.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności z podziałem na gminy – wiek produkcyjny

Jednostka samorządu terytorialnego	Ludność w wieku produkcyjnym ogółem (w osobach)		
	2004	2005	2006
1. Powiat Policki	42 867	43 888	45 005
2. Gmina Dobra	7 651	8 146	8 740
3. Gmina Kołbaskowo	5 504	5 744	6 052
4. Gmina Nowe Warpno	1 030	1 026	1 041
4a. Nowe Warpno - miasto	785	782	778
4b. Nowe Warpno - wieś	245	244	263
5. Gmina Police	28 682	28 972	29 172
5a. Police - miasto	24 201	24 350	24 446
5b. Police - obszar wiejski	4 481	4 622	4 726

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie 1995 - 2006 - Bank Danych Regionalnych

Tabela 4. Struktura wiekowa ludności z podziałem na gminy – wiek poprodukcyjny

Jednostka samorządu terytorialnego	Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem (w osobach)		
	2004	2005	2006
1. Powiat Policki	5 422	5 577	5 823
2. Gmina Dobra	873	958	1 051
3. Gmina Kołbaskowo	647	664	691
4. Gmina Nowe Warpno	188	194	189
4a. Nowe Warpno - miasto	140	146	145
4b. Nowe Warpno - wieś	48	48	44
5. Gmina Police	3 714	3 761	3 892
5a. Police - miasto	2 820	2 860	2 992
5b. Police - obszar wiejski	894	901	900

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie 1995 - 2006 - Bank Danych Regionalnych

Tabela 5. Struktura wiekowa ludności z podziałem na gminy – wiek przedprodukcyjny

Jednostka samorządu terytorialnego	Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem (w osobach)		
	2004	2005	2006
1. Powiat Policki	14 190	13 997	13 957
2. Gmina Dobra	2 672	2 788	2 965
3. Gmina Kołbaskowo	2 161	2 187	2 237
4. Gmina Nowe Warpno	367	339	333
4a. Nowe Warpno - miasto	289	268	261
4b. Nowe Warpno - wieś	78	71	72
5. Gmina Police	8 990	8 683	8 422
5a. Police - miasto	7 435	7 109	6 836
5b. Police - obszar wiejski	1 555	1 574	1 586

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie 1995 - 2006 - Bank Danych Regionalnych

Strukturę wiekową ludności powiatu obrazują tabele 3, 4 i 5, z których wynika, że najliczniejsza jest grupa mieszkańców znajdujących się w wieku produkcyjnym – 69%, a grupa w wieku poprodukcyjnym liczy zaledwie 9%. Do osób w wieku przedprodukcyjnym zalicza się dzieci i młodzież. W Powiecie Polickim zamieszkuje 13 957 dzieci do 18 roku życia, co stanowi 22% ogółu ludności.

W porównaniu z latami poprzednimi zauważyć można zwiększenie się liczby osób w wieku produkcyjnym o 5% i poprodukcyjnym o 7,4%. Jednocześnie zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym o 1,6%.

2. Instytucje systemu pomocy społecznej i instytucje rynku pracy

Na terenie Powiatu Polickiego funkcjonują dwa ośrodki pomocy społecznej, zwane dalej „OPS” i dwa gminne ośrodki pomocy społecznej, zwane dalej „GOPS”, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, zwane dalej „PCPR” i Powiatowy Urząd Pracy, zwany dalej „PUP”. Poniższa tabela prezentuje strukturę zatrudnienia w tych instytucjach.

Tabela 6. Zatrudnienie w instytucjach systemu pomocy społecznej i instytucjach rynku pracy w Powiecie Polickim

Instytucje	Zatrudnienie (w osobach)					
	umowa o pracę	pracownicy administracyjni	pracownicy merytoryczni		inni	umowa zlecenie/ umowa o dzieło
			ogółem	w tym pracownicy socjalni		
OPS w Policach	70	14	52	20	4	0
OPS w Nowym Warpnie	5	3	2	1	2	0
GOPS w Kołbaskowie	7	1	5	3	1	0
GOPS w Dobrej	11	3	7	3	1	0

PCPR w Policach	15	5	10	6	0	16
PUP w Policach	32	14	18	0	0	2
RAZEM	140	40	94	33	8	18

Jak widać w powyższej tabeli, w trzech gminach (Police, Dobra i Kołbaskowo) nie osiągnięto jeszcze ustawowego wskaźnika zatrudnienia jednego pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców. Natomiast ogólnie w powiecie wskaźnik został osiągnięty. Niemniej widać, że kadra instytucji organizacji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy stanowi znaczący kapitał do prowadzenia efektywnych działań w tym zakresie. Znacząca wartość tego zasobu ma również pokrycie we wskaźniku jakościowym. Prezentuje to tabela 7, z której zestawienia (kolumna „RAZEM”) wynika, że 50% kadry zatrudnionej w tych instytucjach legitymuje się wykształceniem wyższym i wyższym zawodowym, 16% pomaturalnym, a 19% średnim. Pozostali pracownicy (15%) z wykształceniem podstawowy lub zawodowym stanowią grupę opiekunek środowiskowych i pracowników technicznych.

Tabela 7. Wykształcenie kadry instytucji organizacji pomocy społecznej i rynku pracy w Powiecie Polickim

Instytucje	Wykształcenie (w osobach)					
	wyższe	wyższe zawodowe	średnie	pomaturalne	inne	
					podstawowe	zawodowe
OPS w Policach	15	6	13	17	9	10
OPS w Nowym Warpnie	3	0	2	0	0	2
GOPS w Kołbaskowie	4	1	0	2	0	0
GOPS w Dobrej	5	0	4	0	0	2
PCPR w Policach	7	6	1	1	0	0
PUP w Policach	12	11	6	2	0	1
RAZEM	46	24	26	22	9	15

Omawiane instytucje mogą pochwalić się również wysokim wskaźnikiem informatyzacji. Bardzo dobrze wyposażone są PUP w Policach i PCPR w Policach, dobrze OPS w Policach, Dobrej i Kołbaskowie i dostatecznie OPS w Nowym Warpnie. Wszystkie stanowiska komputerowe posiadają podstawowe oprogramowanie, część z nich oprogramowanie specjalistyczne, które pozwala na tworzenie baz danych: klientów pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, osób bezrobotnych, osób niepełnosprawnych czy rodzin zastępczych. Niestety bazy te i programy nie są ze sobą w żaden sposób skomunikowane, co w znacznym stopniu obniża ich efektywność.

Tabela 8. Wyposażenie w sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy w Powiecie Polickim

Instytucja	Ilość stanowisk komputerowych		Posiadane oprogramowanie i ilość stanowisk, na których są dostępne	Posiadane bazy danych
	ogółem	ze stałym łączem do internetu		
OPS w Policach	31	31	1. Microsoft Office - 31 2. Windows XP - 31 3. Pomost - 6 4. SR - 6 5. Sigid - 6 6. Płatnik - 2 7. Nod 32 - 30 8. Lex Polonica - 5	1. Baza SR 2. Baza klientów PS 3. Baza DM 4. Baza kadrowo - płacowa
OPS w Nowym Warpnie	3	2	1. Microsoft Office - 2 2. Windows XP - 2 3. Works - 2 4. SR - 1 5. Pomost - 1	1. Baza SR 2. Baza klientów PS
GOPS w Kołbaskowie	4	4	1. Microsoft Office - 31 2. Windows 98 - 2 3. Windows XP - 2 4. Opieka - 1 5. SR - 2 6. DM - 1	1. Baza klientów PS 2. Baza SR 3. Baza DM
GOPS w Dobrej	6	6	1. Microsoft Office - 6 2. Windows XP - 6 3. Opieka - 6 4. Kadry - 1 5. Płace - 1 6. Płatnik - 1	1. Baza kadrowo-płacowa 2. Baza SR
PCPR w Policach	16	16	1. Microsoft Office -16, 2. Windows XP - 16, 3. Lex -12, 4. Rodziny Zastępcze -3 5. SAC (Statystyczna Aplikacja Centralna)-1 6. Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności -1 7. Płatnik - 2 8. Księgowo-finansowy - 2	1. Baza kadrowo - płacowa 2. Baza ON 3. Baza turnusy rehabilitacyjne od 1999 r. 4. Baza klientów POIK 5. Baza usamodzielnionych wychowanków placówek 6. Baza wychowanków placówek, 7. Baza SAC 8. Baza rodzin zastępczych
PUP w Policach	32	32	1. Microsoft Office - 32 2. Windows - 32	1. BEZ (dane osobowe os. bezrobotnych do 1999r.) 2. PULS (dane os. bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracodawców)

W Powiecie Polickim działają: 2 całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze i socjalizacyjne – Dom Dziecka w Policach i Dom Dziecka w Tanowie; 23 świetlice środowiskowe; ośrodek wsparcia Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży

w Karwowie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego z siedzibą w Niegowie – Samarii oraz Dom dla Samotnych Matek z Dziećmi w Policach prowadzony przez Zachodniopomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT z siedzibą w Policach.

Ilość dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w 2006 r. wyniosła ogółem 62 osoby, z czego w ciągu roku przybyło w placówkach 28 dzieci, a 21 je opuściło. W placówkach wsparcia dziennego prowadzonych przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny z siedzibą w Szczecinie łącznie przebywało 174 dzieci i młodzieży ze 147 rodzin.

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Polickim na koniec 2006 r. wynosiła 130, z czego rodzin spokrewnionych było 106 a niespokrewnionych 24. Łącznie w rodzinach zastępczych przebywało 191 dzieci.

3. Organizacje pozarządowe

Na terenie Powiatu Polickiego działa 27 organizacji pozarządowych realizujących w ramach swojej działalności statutowej zadania z zakresu polityki społecznej, z czego instytucje systemu pomocy społecznej i instytucje rynku pracy współpracują z 12 spośród nich. Jednocześnie instytucje te współdziałają z 7 organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi spoza Powiatu Polickiego.

PCPR w Policach w ramach zadań zleconych realizuje wraz z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny z siedzibą w Szczecinie program pn. „Pomoc rodzinie poprzez środowiskowe formy wsparcia”. Realizację programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie zlecono Zachodniopomorskiemu Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT z siedzibą w Policach. Prowadzenie ośrodka wsparcia - Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Karwowie zlecono Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego z siedzibą w Niegowie-Samarrii.

Jednocześnie w zakresie interwencji kryzysowej PCPR w Policach współpracuje z: Polickim Stowarzyszeniem Abstynentów „Ostoja” oraz Zachodniopomorskim Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT z siedzibą w Policach. Natomiast w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych współpracuje z: Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło Terenowe Police, Polskim Stowarzyszeniem Diabetyków Koło Nr 15 w Policach, Stowarzyszeniem Kobiet po Mastektomii „Polickie Amazonki”, Integracyjnym Uczniowskim Klubem Pływackim „Wodnik”, Uczniowskim Klubem Sportowym „Activ”, Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy z siedzibą w Policach, Fundacją Pomocy Chorym na Zanię Mięśni oraz Tanowskim Stowarzyszeniem „Sokoli Las”.

OPS w Policach współpracuje z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny z siedzibą w Szczecinie w zakresie prowadzenia środowiskowych ognisk wychowawczych. W zakresie wypoczynku letniego dzieci oraz młodzieży współpracuje z Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej. Współpraca dotycząca bezdomności prowadzona jest z Zachodniopomorskim Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT z siedzibą w Policach oraz Stowarzyszeniem „Feniks” z siedzibą w Szczecinie.

GOPS w Kołbaskowie przy rozwiązywaniu problemów rodzinnych, małżeńskich, przemocy, uzależnień współpracuje ze Stowarzyszeniem „SOS dla Rodziny”.

Również OPS w Nowym Warpnie i GOPS w Dobrej współpracują z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny z siedzibą w Szczecinie w zakresie prowadzenia środowiskowych ognisk wychowawczych.

PUP w Policach współpracuje ze Stowarzyszeniem Obrony Bezrobotnych w Policach.

Dom Dziecka w Tanowie współdziała z Tanowskim Stowarzyszeniem „Sokoli Las”, a Dom Dziecka w Policach z Fundacją Przyjaciółka i Zachodniopomorską Fundacją na rzecz Integracji Środowiskowej.

4. Pozostałe organizacje i instytucje

W obszar pomocy społecznej wchodzi ze swymi działaniami szereg instytucji i organizacji, których głównymi obszarami działań są: ochrona zdrowia, oświata i porządek publiczny. Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest możliwe jedynie przy współpracy instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy, z podmiotami, których głównymi obszarami działań jest właśnie służba zdrowia, oświata czy szeroko rozumiany porządek publiczny.

Na terenie Powiatu Polickiego jest 13 szkół podstawowych, 10 gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych działają 3 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze. Dodatkowo na terenie powiatu istnieje Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży. We wskazanych powyżej ośrodkach umieszczane są również dzieci i młodzież spoza Powiatu Polickiego.

W dziedzinie oświaty działa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Policach.

Ochrona zdrowia na terenie powiatu to przede wszystkim Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, 15 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej i 26 pielęgniarek środowiskowych.

Instytucje działające w obszarze porządku publicznego to policja, prokuratura, sąd oraz straż miejska. Powiat Policki podlega pod Prokuraturę Szczecin - Zachód, Sąd Rejonowy w Szczecinie i Sąd Okręgowy X Wydział Rodzinny i Nieletnich.

Komenda Powiatowa Policji w Policach swoim działaniem obejmuje obszar wszystkich gmin położonych na terenie Powiatu Polickiego. Jednocześnie w gminie Dobra, w miejscowości Mierzyn funkcjonuje Komisariat Policji, a w gminie Kołbaskowo i Nowe Warpno rewiry dzielnicowych. Straż Miejska działa jedynie w Gminie Police.

II. DIAGNOZA SYTUACJI W ZAKRESIE POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W POWIECIE POLICKIM W LATACH 2008-2015

Do sporządzenia diagnozy nie zastosowano analizy SWOT. Analiza SWOT jest najczęściej stosowaną techniką analityczną do porządkowania informacji przy tworzeniu lokalnych strategii. Jednak zastosowanie tej techniki przy tworzeniu Powiatowej Strategii byłoby wypisaniem przekonań autora na temat słabych i silnych stron oraz szans i zagrożeń, ponieważ w zakresie problemów społecznych nie ma obiektywnych danych do przygotowania faktycznej analizy merytorycznej lub ilościowej. Tak przygotowana analiza przybrałaby powierzchowną postać, niemającą merytorycznego znaczenia.

Diagnoza jest podstawą planowania, a następnie podejmowania wszelki działań. Jednocześnie podejmowanie jakichkolwiek działań bez dokonania wcześniejszej diagnozy już na samym starcie zmniejsza ich efektywność na skutek przypadkowego użycia środków zarówno w ich aspekcie ilościowym jak i jakościowym. Dochodzi wówczas do sytuacji, gdzie na jedno działania mamy za mało środków i realizujemy je w sensie ilościowym tylko częściowo lub zmniejszamy ich wymiar w sensie jakości, w innym przypadku na działania

mamy za dużo środków, wówczas realizujemy je w całości, ale część środków zużywamy niezgodnie z przeznaczeniem lub w inny sposób je marnotrawimy.

Dotychczasowa praktyka stosowana w szeroko rozumianej pomocy społecznej jest właśnie przykładem na podejmowanie działań bez dokonania wcześniejszej diagnozy. Doprowadziło to do sytuacji, w której w całym systemie jest dużo zasobów finansowych oraz ludzkich, które nie są wykorzystane lub są marnotrawione, ponieważ nie są kierowane zgodnie z zapotrzebowaniem społecznym. Wystarczy tu porównać średnie koszty utrzymania w domach pomocy społecznej lub w domach dziecka na terenie całego kraju i znaleźć przyczynę występujących różnic. Następnym przykładem mogą być trudności związane z wprowadzeniem ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.), które wskazały na błędy w zarządzaniu oraz były przykładem podjęcia działań bez wcześniejszej diagnozy potrzeb.

Z brakiem obiektywnej diagnozy zjawisk społecznych, która pozwoliłaby na określenie problemów społecznych mamy również do czynienia na obszarze Powiatu Polickiego. Oczywiście możemy liczbowo określić niektóre czynniki, które te problemy generują, takie jak bezrobocie, sieroctwo, bezdomność, alkoholizm. Ale nie jesteśmy już w stanie porównać tych wielkości, czyli np. określić ilu bezrobotnych jest alkoholikami. Niemożliwe jest również określenie skali i obszarów problemów społecznych, jakie te czynniki generują, np. ilu i których rodzin czy osób dotyczy problem wykluczenia społecznego.

Należy przy tym stwierdzić, że brak diagnozowania w pomocy społecznej nie bierze się z niedoceniań samej diagnozy, ale z braku skutecznych mechanizmów i narzędzi jej przeprowadzenia. Dzieje się tak, ponieważ pomoc społeczna podzielona jest na samorządy terytorialne oraz na instytucje, pomiędzy którymi nie ma dobrej komunikacji, a w ich obrębie nie są tworzone obiektywne i interaktywne bazy danych.

Ustawa określa szczegółowo zakres zadań pomocy społecznej do realizacji przez powiaty oraz przez gminy. Do zadań gminy o charakterze obowiązkowym zostały zaliczone te, które mają na celu zapewnienie jej mieszkańcom minimalnego poziomu bezpieczeństwa socjalnego. Natomiast do zadań własnych powiatu zostały wpisane zadania, które wykraczają poza możliwości realizacyjne gminy i skierowane są do mieszkańców powiatu lub kadry instytucji systemu pomocy społecznej z terenu powiatu. Oba katalogi zadań są szczegółowe, do ich realizacji Ustawa wskazuje na poziomie gmin ośrodki pomocy społecznej, a na poziomie powiatu – powiatowe centra pomocy rodzinie.

Konstrukcja Ustawy narzuca w sposób bezpośredni formułę funkcjonowania struktur realizujących zadania pomocy społecznej uznając, że na każdym szczeblu samorządu terytorialnego funkcjonuje samodzielna jednostka organizacyjna realizująca te zadania. Samodzielność struktury organizacyjnej ma podstawowe znaczenie dla sprawności jej działania. Niestety taka samodzielność w połączeniu z samodzielnością samorządów terytorialnych wydaje się podstawową barierą w kompleksowym rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie powiatu. Ustawa w żaden sposób nie wymusza konieczności współpracy gminnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z powiatowymi. Powoduje to, że wspólne rozwiązywanie problemów społecznych uzależnione jest od osób pracujących w poszczególnych jednostkach oraz od współpracy pomiędzy władzami danych samorządów. Bardzo często zamiast współpracy jednostki te, czy samorządy rywalizują ze sobą. W związku ze specyfiką nałożonych przez Ustawę zadań konkurencja zamiast współpracy w tym zakresie nie tworzy wartości dodatniej, ale zmniejsza w znaczny sposób efektywność podejmowanych działań.

Jedynym punktem zaczepienia dla usankcjonowanej współpracy pomiędzy samorządami gminnymi i powiatowymi mogą stać się strategie rozwiązywania problemów społecznych, ponieważ Ustawa po raz pierwszy w sposób chronologiczny i uporządkowany

odnosi się do opracowania i realizacji tych strategii. I tak powiatowe strategie mogą być przyjęte dopiero po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Dlatego wydaje się uzasadnionym przyjęcie za cel Powiatowej Strategii budowę podstaw do realizacji projektów i programów ukierunkowanych na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych, które zostaną zdiagnozowane na obszarze Powiatu Polickiego. Zanim jednak możliwe będzie opracowanie i realizacja takich projektów i programów konieczna będzie realizacja celów operacyjnych Powiatowej Strategii, a w szczególności zdiagnozowanie problemów społecznych oraz wypracowanie metod stałej i zadaniowej współpracy pomiędzy jednostkami gminnymi i powiatowymi oraz wszystkimi instytucjami realizującymi zadania pomocy społecznej na terenie powiatu, w tym również publicznymi służbami zatrudnienia tj. PUP. Instytucje rynku pracy działają na rzecz rozwiązania jednego z podstawowych problemów społecznych, jakim jest bezrobocie. Dlatego w Powiatowej Strategii zajmują tak samo ważne miejsce jak instytucje systemu pomocy społecznej.

Położenie poszczególnych gmin znajdujących się na terenie powiatu utrudnia społeczną integrację ich mieszkańców. Gminy Dobra, Kołbaskowo i Police przylegają do północno-zachodnich granic Szczecina, natomiast Gmina Nowe Warpno jest najdalej wysunięta na północ i graniczy jedynie z gminą Police. Gminy Dobra, Kołbaskowo i Police są połączone komunikacyjnie z miastem Szczecin. Natomiast pomiędzy poszczególnymi gminami nie ma rozwiniętej komunikacji publicznej. Przewozy na trasie Police - Nowe Warpno prowadzą jedynie firmy prywatne. W związku z powyższym mieszkańcy gmin Dobra i Kołbaskowo mają utrudnione połączenie z Gminą Police, gdzie mieści się siedziba powiatu oraz wiele ważnych instytucji m.in. PCPR oraz PUP.

Sytuacja ta nie sprzyja również współpracy pomiędzy instytucjami systemu pomocy społecznej i instytucjami rynku pracy działającymi na terenie powiatu. Pomimo to działania przez nie podejmowane prowadzą do integracji przedstawicieli wszystkich tych instytucji. W 2003 r. PCPR w Policach zainicjowało powiatowe obchody Dnia Pracownika Socjalnego, które organizowane są co roku w innej gminie dla pracowników wszystkich instytucji działających w obszarze pomocy społecznej.

Przykładem dobrej praktyki było również zorganizowanie w 2003 r. 2-dniowego wyjazdowego szkolenia „Lokalny system przeciwdziałania przemocy”, w którym udział wzięło w trzech turach po 60 specjalistów. Natomiast w 2004 r. na terenie wszystkich gmin realizowany był przez PCPR w Policach program „Silna Rodzina – powiatowy system wsparcia rodziny”. Przy współpracy przedstawicieli gmin powstał „Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Polickim w latach 2004 – 2014”. Natomiast PUP w Policach organizuje raz na kwartał spotkania wszystkich kierowników ośrodków pomocy społecznej i dyrektora PCPR w Policach.

Powyżej wymienione działania wpłynęły na zwiększenie poziomu integracji pomiędzy pracownikami wszystkich instytucji realizujących zadania pomocy społecznej na terenie powiatu. Atmosfera wzajemnej życzliwości wyczuwalna jest we wzajemnych kontaktach podczas realizacji zadań bieżących. Jednocześnie na tym tle szczególnie uwidacznia się narzucona przez Ustawę dezintegracja w realizacji zadań przez gminy i powiat. Natomiast realizacja od roku 2004 „Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Polickim w latach 2004 – 2014” w sposób jednoznaczny wykazała, że podstawową słabością jest brak wypracowanych mechanizmów współpracy i komunikacji pomiędzy poszczególnymi realizatorami ww. programu. W ciągu minionych 3 lat realizacji przedmiotowego programu nie udało się przygotować diagnozy jakościowej, ale również i ilościowej środowiska osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Powiecie Polickim.

Doświadczenia te również wskazują na słuszność przyjętych w Powiatowej Strategii celów, które zakładają zwiększenie efektywności działań poprzez rozwój zasobów ludzkich instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy, wypracowanie mechanizmów współpracy i komunikacji pomiędzy tymi instytucjami oraz zdiagnozowanie problemów społecznych. Bez osiągnięcia powyższych celów wydaje się bezzasadne formułowanie następnych programów nakierowanych na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych.

Zwiększenie efektywności działań może oznaczać zarówno wykorzystanie mniejszej ilości środków do osiągnięcia zakładanych rezultatów lub przy wykorzystaniu takich samych środków uzyskanie pozytywnych efektów na większym obszarze obejmując więcej osób czy rodzin lub efektów jakościowo większych, czyli powodujących trwalsze czy głębsze zmiany.

III. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKOWE

1. Cel strategiczny

Zwiększenie efektywności działań instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy na terenie Powiatu Polickiego poprzez zbudowanie lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

2. Cele kierunkowe

1. Zwiększenie stopnia przygotowania merytorycznego pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia do wykonywanych nakładanych na nich zadań.
2. Przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia.
3. Stworzenie podstaw do prowadzenia efektywnych działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Polickim.
4. Rozbudowa sieci komunikacyjnej instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy oraz przygotowanie pracowników tych jednostek do efektywnego komunikowania się poprzez wykorzystanie technologii informacyjnych.
5. Zwiększenie liczby zadań pomocy społecznej wykonywanych poprzez tworzenie i realizację programów operacyjnych przy udziale wielodyscyplinarnych zespołów zadaniowych.
6. Zwiększenie aktywności lokalnej społeczności w realizacji zadań instytucji systemu pomocy społecznej i rynku pracy.

IV. PRIORYTETY STRATEGII PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECI POLICKIM W LATACH 2008-2015 ORAZ UZASADNIENIE ICH WYBORU

1. Priorytet 1. Rozwój zasobów ludzkich jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia.

Cele działania

1. Zwiększenie stopnia przygotowania merytorycznego pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia do wykonywanych nakładanych na nich zadań.

2. Przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia.

Uzasadnienie i opis priorytetu

Kadra instytucji systemu pomocy społecznej i rynku pracy jest jej podstawowym zasobem. Tak więc efektywność ich działań zależy od jakości i wielkości zasobów ludzkich.

Zasoby ludzkie, czyli kadre instytucji działających w obszarze pomocy społecznej stanowią głównie pracownicy socjalni. Ustawa określa w szczegółowy sposób, jakim wykształceniem powinien legitymować się pracownik socjalny oraz wprowadza dwa stopnie specjalizacji zawodowej. Pracownik socjalny działa dla ludzi i wśród ludzi. Zawód ten należy do grupy zawodów profesjonalnie związanych z pomaganiem tak, więc podstawowe zasady i normy określające ramy jego funkcjonowania są wyznaczone przez społecznie formułowane i akceptowane wartości. Profesjonalizm w tym zawodzie to nie tylko podejmowanie działań w oparciu o odpowiednią wiedzę i umiejętności, ale także w oparciu o przestrzeganie norm etycznych i realizowanie wartości takich jak: poszanowanie człowieka, prawo każdego do życia w warunkach odpowiadających godności jednostki.

Specyfika pomocy społecznej polegająca na zaspokajaniu różnego typu potrzeb jednostki wymusza na pracownikach socjalnych podejmowania szeregu ról zawodowych jednocześnie. Są one zróżnicowane ze względu na obszar jego działalności. I tak wobec:

- 1) instytucji pomocy społecznej może pełnić role: planisty, badacza, administratora, konsultanta, superwizora, nauczyciela, kierownika, członka zespołu;
- 2) klienta pomocy społecznej może pełnić role: adwokata, arbitra, pośrednika, zarządzającego

przypadkiem, mediatora, negocjatora;

- 3) sytuacji kryzysowej może pełnić role: terapeuty lub doradcy.

Niemniej trudne i wielorakie zadania mają do wykonania doradcy zawodowi oraz pośrednicy pracy, którzy stanowią podstawową kadre instytucji rynku pracy.

Jak widać wymagania stawiane przed pracownikami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznymi służbami zatrudnienia są bardzo duże, a od tego w jakim stopniu są oni w stanie sprostać tym wymaganiom zależy bezpośrednio jakość pracy danej instytucji.

Co za tym idzie, aby skutecznie rozwiązywać problemy społeczne należy najpierw ocenić zasoby ludzkie instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy poprzez wdrożenie systemu oceny pracowników zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie sposobu i trybu ocen kwalifikacyjnych pracowników samorządowych.(Dz. U. Nr 55, poz. 361). Pozwoli to na określenie potrzeb szkoleniowych zatrudnionej kadry oraz opracowanie planu szkoleń. Dodatkowo zrównoważony rozwój zasobów ludzkich obliguje nas do wdrożenia ustawicznego procesu szkoleń.

Zgodnie z art. 19 pkt 14 i 15 Ustawy do zadań powiatu należy m.in. szkolenie i doskonalenie kadr pomocy społecznej z terenu powiatu oraz prowadzenie doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników pomocy społecznej z terenu powiatu. Szkolenie jest to uczenie pracowników wykonawczych i technicznych sposobów wykonywania czynności na stanowisku, na jakim zostali zatrudnieni. Natomiast doskonalenie to uczenie kierowników i pracowników profesjonalnych umiejętności na ich obecnym i przyszłym stanowisku. Przez doradztwo metodyczne należy rozumieć udzielanie porad dotyczących metod postępowania w pracy socjalnej oraz przy realizacji zadań pomocy społecznej.

Poza systemem szkoleń w instytucjach systemu pomocy społecznej i instytucjach rynku pracy konieczne jest prowadzenie superwizji, jako profilaktyki wypalenia zawodowego.

Wypalenie zawodowe to choroba cywilizacyjna, która może dotknąć każdego, ale przede wszystkim dotyczy osób pracujących zawodowo z ludźmi i pomagającym innym.

Zespół wypalenia zawodowego (professional burnout syndrom) został po raz pierwszy opisany przez Herberta Freudenbergera (1974 r.) jako swoisty syndrom objawów przejawiających się na trzech poziomach:

1. fizycznym - zmęczenie, ból głowy, wzmożona podatność na zachorowania,
2. behawioralnym - łatwość wpadania w złość, duża zmienność zachowania,
3. psychologicznym - uczucie znużenia, złości, zniechęcenia.

Wypalenie zawodowe powoduje marnotrawstwo talentu, wiedzy pracownika i jego zasobów energetycznych. Jest ono efektem trudnej sytuacji, w jakiej znalazła się dana osoba, nie z jej zlej woli czy lenistwa.

Superwizja jest ważnym narzędziem zwiększania efektywności pracy i rozwoju zawodowego pracowników instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy. Jest to zorganizowana działalność zmierzająca do oceny przydatności pracownika do organizacji oraz duża pomoc w wykonywanej przez niego pracy. Podczas superwizji pracownik dzieli się z fachowcami swoimi trudnościami, wątpliwościami i pomysłami. Prowadzenie superwizji jest sprawą trudną, wymagającą profesjonalnego przygotowania, doświadczenia zawodowego oraz odpowiednich cech osobowościowych. Superwizorem powinien być specjalista spoza organizacji pomocy społecznej, aby możliwe było zachowanie odpowiedniego obiektywizmu i dystansu wobec rozważanych sytuacji i decyzji. Superwizja pełni wiele funkcji dla instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy, jej kierownictwa i pracowników. Są to między innymi funkcje:

1. **funkcja administracyjno-zarządzająca**, która polega na utrzymywaniu działalności pracowników w granicach wyznaczonych im przez przepisy administracyjne i rozporządzenia wewnętrzne instytucji, służy planowaniu, podziałowi i ocenie pracy;
2. **funkcja zawodowa**, czyli kontrola i korekta pracy socjalnej z punktu widzenia norm i standardów zawodowych np. etycznych;
3. **funkcja edukacyjna** tzn. zmiany dotychczasowej wiedzy, umiejętności i zachowań;
4. **funkcja wsparcia emocjonalnego pracownika** – ochrona przed nadmiernym stresem, a w konsekwencji przed wypaleniem zawodowym.

Następnym zadaniem, którego realizacja ma wpływ na rozwój zasobów ludzkich w każdej instytucji jest planowanie zatrudnienia. Jest to zbiór działań dotyczących przyszłego, pożądanego stanu instytucji pod względem zasobów ludzkich. Planowanie zatrudnienia, a co za tym idzie rekrutacja, selekcja, awanse i wynagrodzenia spoczywa na kierownikach poszczególnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia.

Zadania do realizacji:

1. Przegląd kadr jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia na terenie powiatu i określenie potrzeb szkoleniowych.
2. Opracowanie i wdrożenie planu ustawicznych szkoleń.
3. Wprowadzenie szkoleń dla nowo przyjętych pracowników.
4. Wprowadzenie systemu oceniania pracowników.
5. Prowadzenie superwizji dla kierowników i pracowników merytorycznych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia.
6. Prowadzenie doradztwa metodycznego dla kierowników jednostek pomocy społecznej.
7. Kontynuowanie powiatowych obchodów Dnia Pracownika Socjalnego.

2. Priorytet 2. Diagnoza problemów społecznych występujących na obszarze powiatu

Cel działania

Stworzenie podstaw do prowadzenia efektywnych działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Polickim.

Uzasadnienie i opis priorytetu

Jak już stwierdzono, diagnoza jest podstawą planowania a następnie podejmowania wszelkich działań. Jednocześnie podejmowanie wszelkich działań bez zrobienia diagnozy już na samym starcie zmniejsza ich efektywność na skutek przypadkowego użycia środków zarówno w ich aspekcie ilościowym jak i jakościowym. Dochodzi wówczas do sytuacji, gdzie na jedno działania mamy za mało środków i realizujemy je częściowo w sensie ilościowym lub zmniejszamy ich wymiar jakości, w innym przypadku na działania mamy za dużo środków wówczas realizujemy je w całości, ale część środków zużywamy niezgodnie z przeznaczeniem lub je w inny sposób marnotrawimy.

Diagnoza – to rozpoznawanie na podstawie zebranych objawów i znanych ogólnych prawidłowości badanego złożonego stanu rzeczy przez przyporządkowanie go do typu lub rodzaju, przez wyjaśnienie genezy i celowości, określenie jego fazy obecnej oraz przewidywanego rozwoju.

Aby zrealizować Priorytet 2, czyli dokonać aktualnej diagnozy problemów społecznych należy podjąć szereg działań organizacyjnych we wszystkich jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia za ich zgodą i przy ich udziale. Jednocześnie wprowadzenie tych zmian pozwoli na stały monitoring podlegających ciągłym zmianom zjawisk społecznych. Będzie stanowiło to podstawę do podejmowania ukierunkowanych działań opartych zawsze na aktualnej diagnozie.

W pierwszym rzędzie należy przygotować narzędzie do stworzenia jednolitej bazy danych zawierającej informacje o wszystkich klientach pomocy społecznej w powiecie. I tak np. jeżeli osoba zgłosi się do ośrodka pomocy społecznej zostanie to zostanie odnotowane w bazie i jednocześnie zostanie sprawdzone czy osoba ta zgłaszała się do innej instytucji, z jakim problemem i jaką pomoc otrzymała. Baza ta będzie zabezpieczona podwójnie poprzez systemem autoryzacji oraz szyfrowane sesje. Będzie tworzona w zgodzie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) Tak stworzone narzędzie będzie służyło nie tylko do przeprowadzania diagnozy, ale również do ewaluacji podejmowanych działań.

Następnym krokiem będzie wprowadzenie tego narzędzia do praktyki we wszystkich instytucjach działających w obszarze pomocy społecznej na terenie powiatu oraz przeszkolenie pracowników, którzy z bazy będą korzystać i sukcesywnie wprowadzać dane.

Drugim elementem tego priorytetu jest poprawa komunikacji pomiędzy wszystkimi jednostkami poprzez otwarcie nowych efektywnych dróg przepływu informacji oraz przyjęcie zasad ich przekazywania. Poprawa komunikacji dotyczy również przekazywania informacji wewnątrz poszczególnych instytucji i na zewnątrz do władz lokalnych oraz społeczności lokalnej, w tym klientów pomocy społecznej.

Następny problem, na który odpowiada Priorytet 2, jest skuteczne zbieranie informacji od instytucji działających w obszarach ryzyka wykluczenia społecznego. Będzie to możliwe poprzez dotarcie do tych podmiotów z kampanią informacyjną na temat szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez instytucje systemu pomocy społecznej i rynku pracy. Następnie możliwe będzie wprowadzenie jednolitego systemu szybkiej informacji dotyczących wszystkich problemów społecznych. System ten powinien opierać się na wypełnieniu prostych arkuszy przesyłanych możliwie najszybszym i najskuteczniejszym

kanalem informacyjnym. Jednocześnie tak pozyskane informacje muszą być traktowane jako dane wymagające natychmiastowej reakcji z powiadomieniem nadawcy komunikatu o sposobie załatwienia sprawy.

Zadania do realizacji:

1. Stworzenie powiatowej interaktywnej bazy danych o klientach pomocy społecznej.
2. Wprowadzenie zasad i opracowanie dróg przepływu informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i publicznymi służbami zatrudnienia oraz organizacjami i jednostkami działającymi w obszarze problemów społecznych.
3. Skorelowane informowanie społeczności lokalnej o działaniach prowadzonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej i publiczne służby zatrudnienia.
4. Wykonanie aktualnej diagnozy problemów społecznych występujących na obszarze powiatu.
5. Wdrożenie systemu bieżącej diagnozy problemów społecznych.

3. Priorytet 3. Informatyzacja instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy

Cel działania

Rozbudowa sieci komunikacyjnej instytucji systemu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy oraz przygotowanie pracowników tych jednostek do efektywnego komunikowania się poprzez wykorzystanie technologii informacyjnych.

Uzasadnienie i opis priorytetu

Tworzące się w bardzo szybkim tempie społeczeństwo informacyjne stwarza również wymagania przed instytucjami publicznymi. Procesu tego już nie można zatrzymać i również nie można już odkładać w czasie informatyzacji instytucji systemu pomocy społecznej i rynku pracy.

Pod pojęciem informatyzacji należy rozumieć nie tylko wyposażenie wszystkich stanowisk pracy w odpowiedni sprzęt komputerowy, ale również korzystanie w pełni z usprawnień, jakie niosą ze sobą technologie informacyjne.

Tak więc wszystkie instytucje powinny mieć sieć wewnętrzną oraz stałe podłączenie do internetu. Wszyscy pracownicy powinni, co najmniej w stopniu dobrym posługiwać się komputerem, pamiętając o tym, że nie jest to tylko ulepszona maszyna do pisania, ale przede wszystkim narzędzie najtańszej i najefektywniejszej komunikacji oraz pozyskiwania i wymiany informacji.

Stopień wyposażenia w sprzęt komputerowy, łącza internetowe oraz specjalistyczne programy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia w powiecie przedstawia tabela 8. O kompleksowej informatyzacji można jedynie mówić w przypadku PCPR w Policach i PUP w Policach, gdzie w komputery z dostępem do internetu wyposażone są wszystkie stanowiska pracy. Wszyscy pracownicy PCPR w Policach posiadają swoje skrzynki pocztowe z domeną PCPR. Do komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej używana jest poczta internetowa oraz komunikator internetowy w czasie rzeczywistym. Poza podstawowym oprogramowaniem używany jest program dla rodzin zastępczych oraz autorska baza danych o osobach niepełnosprawnych.

W 2004 r. w ramach realizacji programu „Silna rodzina – powiatowy system wsparcia rodziny” z informatyzowane zostały punkty interwencji kryzysowej we wszystkich gminach. W ramach tego programu przeprowadzono między innymi pilotaż polegający na możliwości

korzystania z usług interwencji kryzysowej poprzez pocztę internetową oraz komunikator internetowy. Przez cztery miesiące trwania programu zarejestrowano kilkanaście takich zgłoszeń.

Pozostałe jednostki potrzebują jeszcze doposażenia w tym zakresie. Realizacja tego priorytetu jest ściśle powiązana z realizacją priorytetu 1 i 2. W ramach analizy potrzeb szkoleniowych będą też brane pod uwagę umiejętności korzystania z technologii informacyjnych, a w ramach szkolenia dla nowo przyjętych pracowników będzie również moduł informatyczny. Natomiast warunkiem podjęcia działań w ramach Priorytetu 2 będzie przeprowadzenie kompleksowej informatyzacji, ponieważ będzie tego wymagało korzystanie ze wspólnej bazy danych. Jednocześnie jedną z dróg komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej będzie poczta internetowa, komunikator internetowy i strony internetowe poszczególnych instytucji.

Zadania do realizacji:

1. Doposażenie jednostek pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia w sprzęt komputerowy.
2. Połączenie stanowisk w sieć wewnętrzną i połączenie z internetem.
3. Stworzenie serwisów internetowych i ich korelacja.
4. Zbudowanie zintegrowanego systemu wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i publicznymi służbami zatrudnienia.

4. Priorytet 4. Tworzenie programów operacyjnych

Cel działania

Zwiększenie liczby zadań pomocy społecznej wykonywanych poprzez tworzenie i realizację programów operacyjnych przy udziale wielodyscyplinarnych zespołów zadaniowych.

Uzasadnienie i opis priorytetu

Poprzednio obowiązująca ustawa z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.) dokonując podziału zadań pomocy społecznej na poszczególne samorządy terytorialne, szczególnie gminne i powiatowe, stworzyła sztuczny podział prowadzący do wypychania klienta z jednej jednostki pomocy społecznej do drugiej bez brania jakiegokolwiek odpowiedzialności za tego klienta oraz bez rozwiązania problemu z jakim przyszedł. Przykładem na to mogą być lawinowo powstające rodziny zastępcze spokrewnione, których tworzenie w bardzo wielu przypadkach było sposobem na polepszenie sytuacji materialnej rodziny. W tych przypadkach ośrodki pomocy społecznej nie radząc sobie z pomocą danej rodziny, przekazywały problem dalej poza budżet gminy i poza swoją działalność. W ten sposób powstało wiele rodzin zastępczych tak samo niewydolnych wychowawczo jak rodziny biologiczne. Żaden problem społeczny nie został rozwiązany, a w wielu przypadkach pogłębiona analiza może wskazać, że podobne praktyki nie tylko nie rozwiązują problemów społecznych, ale je potęgują.

Przytoczona powyżej ustawa jest odpowiedzialna za stworzenie złej praktyki w obrębie organizacji i zarządzania w pomocy społecznej. Nowa Ustawa wprowadza rozwiązania prawne, które powoli burzą ten stan rzeczy. Takim przełomem jest przerzucenie na gminy odpowiedzialności za pokrycie kosztów pobytu jej mieszkańców w domach pomocy społecznej. Spowodowało to znaczący spadek skierowań do tych placówek. Jednocześnie wpłynęło to na rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz zwiększeniu udziału w opiece najbliższej rodziny. Z drugiej strony sytuacja ta spowodowała problemy w utrzymaniu przez niektóre powiaty domów pomocy społecznej. Powyższa sytuacja

wskazuje na dwa fakty. Po pierwsze takie uregulowania prawne wpływają pozytywnie na zasady funkcjonowania pomocy społecznej w Polsce, poprzez wyraźne wskazanie podmiotów (rodzina i gmina) odpowiedzialnych za opiekę nad ludźmi potrzebującymi pomocy w codziennym życiu. Po drugie wyraźnie wskazuje na brak współpracy i granice w realizacji zadań pomocy społecznej, które istnieją pomiędzy samorządami gminnymi i powiatowymi. W opisaney sytuacji powiat martwi się o to jak utrzymać dom pomocy społecznej (instytucja dla instytucji), a gmina jak zapłacić jak najmniej pieniędzy za opiekę nad daną osobą.

W codziennej praktyce realizacji zadań pomocy społecznej możemy znaleźć jeszcze wiele przykładów na istniejące granice i brak współpracy między gminami i powiatem, również na terenie Powiatu Polickiego. Zastaną sytuację można zmienić poprzez zmianę w podejściu do ustawowego podziału zadań. Analiza zapisów prawa w tym zakresie pokazuje nam, że gmina w zakresie pomocy społecznej odpowiada za zaspokajanie podstawowych potrzeb swoich mieszkańców. Natomiast zadania powiatu mają jedynie charakter uzupełniający. Można właściwie wskazać na trzy główne zakresy tych zadań:

1. świadczenie specjalistycznych usług, których nie realizują gminy, związanych głównie z opieką nad dzieckiem i osobami niepełnosprawnymi;
2. poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne i pedagogiczne;
3. szkolenie kadry pomocy społecznej i doradztwo metodyczne.

Jednocześnie można założyć, że ustawodawca wskazuje obszar powiatu jako miejsce, gdzie powinny się znajdować wszystkie formy pomocy społecznej. Tak ujmując sprawę można założyć, że droga do PCPR powinna prowadzić przez OPSy, jako instytucje prowadzącej pracę socjalną, a nie tylko jako instytucję wypłacającą zasiłki.

Bardzo podobnie wygląda ustawowa sytuacja powiatowych urzędów pracy. Są to jednostki organizacyjne powiatu, ale na efektywność ich pracy ma znaczący wpływ współpraca z gminnymi jednostkami pomocy społecznej. Tak samo jak efektywność pracy tych jednostek zależna jest od ścisłej współpracy z powiatowymi urzędami pracy. Chociaż ustawodawca nie tworzy systemu powiązań pomiędzy tymi instytucjami, na terenie Powiatu Polickiego mamy do czynienia z współpracą pomiędzy tymi podmiotami poprzez wzajemną wymianę informacji bieżącą i okresową oraz realizację wspólnych projektów.

Realizacja współpracy pomiędzy gminnymi i powiatowymi instytucjami systemu pomocy społecznej i publicznymi służbami zatrudnienia wydaje się możliwa poprzez tworzenie i realizację wspólnych programów operacyjnych. Programy te powinny być tworzone przez zespoły zadaniowe, do których poza pracownikami OPS, PCPR i PUP wchodziłoby przedstawiciele innych instytucji, których dotyczy temat programu. Zespoły takie mogą być również powoływane do realizacji zadań bieżących.

Dotychczas na terenie Powiatu Polickiego realizowane są 2 programy operacyjne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych:

1. Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy uchwalony przez Radę Powiatu Polickiego Uchwałą Nr X/71/2003 z dnia 28 sierpnia 2003 r.;
2. Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Polickim w latach 2004--2014 przyjęty do realizacji przez Radę Powiatu Polickiego Uchwałą XV/98/2004 z dnia 30 stycznia 2004 r.;

W przygotowaniu są następujące programy operacyjne:

1. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy na lata 2008-2015;
2. Powiatowy Program Działań na Rzecz Dziecka i Rodziny na lata 2008-2015;
3. Powiatowy Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu 2009 – 2015.

Wszystkie powyżej wymienione Programy Operacyjne stanowią będą załączniki do Powiatowej Strategii.

Zadania do realizacji:

1. Tworzenie i realizacja programów operacyjnych w celu rozwiązywania problemów społecznych.
2. Powoływanie wielodyscyplinarnych zespołów zadaniowych do realizacji zadań bieżących, w tym rozstrzygania problemów indywidualnych klientów.

5. Priorytet 5. Aktywizacja lokalnej społeczności

Cel działania

Zwiększenie aktywności lokalnej społeczności w realizacji zadań instytucji systemu pomocy społecznej i rynku pracy.

Uzasadnienie i opis priorytetu

Społeczność lokalna to zbiorowość ludzi żyjących na określonym terenie, których łączy więc warunkująca występowanie poczucia identyfikacji z innymi ludźmi w określonym miejscu i czasie.

Praca socjalna, której celem jest poprawa funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym powinna być prowadzona z pojedynczymi osobami, całymi rodzinami oraz ze społecznością lokalną. Jej celem jest zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

W organizacji społeczności lokalnej wg J. Rothmen'a możemy wyróżnić trzy nurty:

1. rozwoju lokalnego, polegającego na uruchomieniu procesów samopomocy w biernych środowiskach,
2. planowania społecznego, dotyczącego planowania rozwiązań konkretnych, zaistniałych problemów społecznych poprzez działającą już organizację lub poprzez utworzenie nowej,
3. akcji społecznej, polegającej na aktywizacji społeczności lokalnej wokół jakiegoś wspólnego interesu.

Organizacja społeczności lokalnej jest procesem długotrwałym, a ze względu na swą bardzo wysoką efektywność wartym prowadzenia. Rezultatem tej pracy jest przyczynienie się do trwałego rozwiązania problemów doświadczanych przez ludzi w sytuacjach pojawiania się w ich życiu codziennym pewnych braków czy niedostatków.

Na terenie Powiatu Polickiego aktywność społeczności lokalnej jest niewielka. Działania podejmowane są głównie przez organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Instytucje pomocy społecznej powinny docierać do grup pragnących działać oraz organizować się w celu rozwiązywania problemów społecznych i rozwijania odpowiednich struktur i usług.

Działanie rozpocznie się od zidentyfikowania wszystkich organizacji, które są aktywne w zakresie pomocy społecznej. Następnie zidentyfikowane zostaną obszary braku aktywności i zostanie przygotowany plan aktywizacji społeczności lokalnej. Pracownicy socjalni podejmą działania zmierzające do tworzenia się więzi społecznych i formowania nowych organizacji czy grup wsparcia. Natomiast wszystkie istniejące już organizacje będą zapraszane do współpracy w realizacji konkretnych zadań.

Zadania do realizacji:

1. Ocena aktywizacji społeczności lokalnej.

2. Zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym, kościołom i związkom wyznaniowym.
3. Inicjowanie powstawania nowych organizacji lub grup wsparcia.

V. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE POLICKIM W LATACH 2008-2015

1. Sposób realizacji

Powiatowa Strategia składa się z pięciu priorytetów, które są ściśle nakierowane na osiągnięcie poszczególnych celów kierunkowych. Każde z tych działań zawiera spis zadań do realizacji. Szczegółowo prezentuje to załącznik nr 2 do Powiatowej Strategii. Co roku zadania te będą uszczegóławiane i wpisywane w harmonogram działań, który wraz ze wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań oraz planem wydatków Zarząd Powiatu w Policach przedstawiać będzie Radzie Powiatu w Policach.

Zakłada się, że realizacja całej Powiatowej Strategii przebiegać będzie w sposób, który pozwoli na zachowanie równowagi w poziomie osiągania poszczególnych celów kierunkowych. Taka spójność działań prowadzić będzie do osiągnięcia jak najwyższego poziomu celu strategicznego.

Realizacja zadań wynikających z Powiatowej Strategii będzie oparta na ścisłej współpracy pomiędzy wszystkimi realizatorami, w tym między samorządem powiatowym i samorządami gminnymi. Jednocześnie wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Powiatowej Strategii będą wykonywać powierzone im zadania w ramach swych zadań statutowych. Pełna identyfikacja wielkości środków finansowych na realizację Powiatowej Strategii w chwili obecnej nie jest możliwa. Będzie ona przeprowadzana etapowo przy konstruowaniu rocznych harmonogramów działań.

Środki finansowe na realizację zadań wynikających z Powiatowej Strategii będą pochodzić z następujących źródeł:

1. środki własne realizatorów, w tym samorządu powiatowego i samorządów gminnych,
2. środki z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
3. środki z funduszy Unii Europejskiej.

Środki własne realizatorów Powiatowego Programu powinny być określane przy pracach nad budżetem.

Podstawą do występowania o środki z Unii Europejskiej oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na realizację działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych będzie sama Powiatowa Strategia oraz zapewnienie wkładu własnego.

2. Realizatorzy

Pomoc społeczną na terenie powiatu organizują organy administracji samorządowej we współpracy z organizacjami pozarządowymi w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.) oraz z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ww. ustawy czyli z osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa

do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie pomocy społecznej.

Jednostki pomocy społecznej dla realizacji swoich zadań współpracują z szeregiem instytucji oświatowych, służby zdrowia i porządku publicznego. Wszystkie instytucje, które będą brały udział w realizacji Powiatowej Strategii zostały szczegółowo przedstawione w wykazie, który zawiera załącznik nr 1 do Powiatowej Strategii.

3. Monitoring i ewaluacja

Podstawą skutecznego wdrażania Powiatowej Strategii będzie reagowanie na ujawniające się różnice między jego założeniami a efektami działań. Możliwe to będzie nie tylko dzięki systemowi kontroli zwanemu monitoringiem, ale również dzięki systemowi obiektywnej oceny zwanej ewaluacją. W obu procesach uczestniczyć będą wszyscy realizatorzy Powiatowej Strategii oraz jej odbiorcy.

Kontrola realizacji Powiatowej Strategii prowadzona będzie w sposób ciągły, a w jej wyniku gromadzone będą materiały do przeprowadzenia adekwatnej oceny.

Ewaluacja obejmie trzy fazy realizacji wszystkich działań:

1. przed podjęciem realizacji oprze się na zaplanowanej w 2008 r. diagnozie,
2. w trakcie realizacji, na podstawie wyników kontroli, można będzie stwierdzić czy podjęte działania zmierzają w kierunku osiągnięcia zakładanych celów kierunkowych, a ewentualne rozbieżności będą przydatne do skorygowania podejmowanych działań,
3. po zakończeniu realizacji, wskaże poziom osiągnięcia celów kierunkowych i celu strategicznego.

Podstawowymi narzędziami przeprowadzenia ewaluacji będą sprawozdania cząstkowe. Raz w roku Zarząd Powiatu w Policach sporządzi i przedstawi Radzie Powiatu w Policach sprawozdanie z wykonania zadań wynikających z rocznego harmonogramu działań i z planowanych w budżecie wydatków na ich realizację. Przyjmuje się, że podstawą przeprowadzenia oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań będzie zestaw wskaźników ustalonych indywidualnie dla każdej dziedziny. Za prowadzenie monitoringu i ewaluację wszystkich działań realizowanych w ciągu danego roku, odpowiedzialny będzie Koordynator Powiatowej Strategii powołany przez Zarząd Powiatu w Policach.

4. Zakładane rezultaty podjętych działań

Jako rezultat realizacji Powiatowej Strategii przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:

1. dokonana zostanie aktualna diagnoza problemów społecznych;
2. uruchomione zostaną mechanizmy stałego monitoringu problemów społecznych na terenie

Powiatu Polickiego;

3. uruchomiony zostanie proces ustawicznych szkoleń kadry instytucji systemu pomocy społecznej i rynku pracy;
4. zbudowany zostanie zintegrowany system wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i publicznymi służbami zatrudnienia;
5. instytucje systemu pomocy społecznej i instytucje rynku pracy będą tworzyć i realizować wspólne programy operacyjne ukierunkowane na rozwiązywanie zdefiniowanych problemów społecznych;

6. klienci pomocy społecznej z terenu powiatu będą mieli ułatwiony kontakt z instytucjami systemu pomocy społecznej i instytucjami rynku pracy oraz dostęp do informacji o ich działaniu;
7. działania instytucji systemu pomocy społecznej i rynku pracy będą wspierane przez społeczność lokalną, w tym organizacje pozarządowe i kościoły oraz związki wyznaniowe.

Osiągnięcie wyżej wymienionych rezultatów składa się na stworzenie powiatowego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Wskaźniki realizacji poszczególnych celów będą określane w corocznym harmonogramie realizacji zadań. Natomiast wskaźniki całkowite realizacji poszczególnych priorytetów zostały określone w załączniku nr 2 do Powiatowej Strategii.